



प्रदेश राजपत्र

कोशी प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १०) विराटनगर, नेपाल, कार्तिक १२ गते, २०८३ साल (अतिरिक्ताङ्क ३०)

भाग १

कोशी प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

विराटनगर, नेपालको सूचना

कोशी प्रदेश सभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ।

संवत् २०८३ सालको ऐन नं. ७

प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०८३

प्रस्तावना: प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकाले,

कोशी प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम "प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व (पहिलो संशोधन) ऐन, २०८३ रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ को दफा २ मा संशोधन:** प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (यसपछि "मूल ऐन" भनिएको) को दफा २ को,-

(१) खण्ड (ढ) पछि देहायको खण्ड (ढ१) थपिएको छ:-

"(ढ१) "प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (पीएलएमबिआईएस)" भन्नाले बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको लागि नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयले कार्यान्वयनमा ल्याएको सूचना प्रणाली सम्झनु पर्छ।"

(२) खण्ड (ध) पछि देहायको खण्ड (ध१) थपिएको छ:-

"(ध१) "बजेट प्रणाली बाहिर (एक्स्ट्रा बजेटरी)को सार्वजनिक निकाय" भन्नाले कार्यालय बाहेक प्रचलित कानून बमोजिम गठन भएको नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारबाट अनुदान प्राप्त गर्ने वा प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको जिम्मेवारी पूरा गर्न स्थापना भएको आयोग, परिषद, प्राधिकरण, विश्वविद्यालय, बोर्ड, कोष, समिति वा यस्तै प्रकृतिका सार्वजनिक निकाय सम्झनु पर्छ।"

(३) खण्ड (स) मा रहेको "फर्स्यौट सम्बन्धी कार्यलाई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "फर्स्यौट तथा लगत कट्टा गर्ने कार्यलाई" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३ को उपदफा (४) पछि देहायका उपदफा (४क) र (४ख) थपिएका छन्:-

"(४क) प्रदेश सञ्चित कोषको सन्तुलनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको अन्य सरकारी कोषमा बाँकी रहेको मौज्दात रकममध्ये पुरै वा आंशिक रकम आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले दायित्व सिर्जना हुँदाका बखत सम्बन्धित कोषमा निकास गर्ने गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गर्न सक्नेछ। त्यस्तो कोषबाट प्राप्त गरेको रकमको लेखा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयले राख्नेछ।

(४ख) उपदफा (४क) बमोजिम बाहेकको अन्य सरकारी कोषको विवरण प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयले अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ। त्यस्तो कोष सञ्चालनमा राखिराख आवश्यक नदेखेमा प्रदेश सरकारले जुनसुकै बखत खारेज गर्न सक्नेछ।"

४. मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ:-

"(१) आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले दफा ७ बमोजिमको स्रोत अनुमान तथा खर्चको सीमा निर्धारण समितिबाट निर्धारित स्रोत तथा खर्चको सीमाको अधीनमा रही आगामी तीन वर्षको बजेट तर्जुमाका लागि बजेट सीमा, मध्यमकालीन खर्च संरचना खाका र आयोजनाको बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितता बमोजिमको आवश्यक रकम समेत उल्लेख गरी बजेट तर्जुमा सम्बन्धी मार्गदर्शन तथा ढाँचा चालु आर्थिक वर्षको चैत्र बाइस गतेभित्र सम्बन्धित मन्त्रालय तथा अन्य निकायमा पठाउनु पर्नेछ।"

(२) उपदफा (१) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश हटाई देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ।:-

"(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संघबाट राजस्व बाँडफाँडको सीमा तोकिएको समयभन्दा ढिला प्राप्त भई चैत्र पन्ध्र गते सम्ममा स्रोत अनुमान गर्न नसकिने अवस्था भएमा स्रोत अनुमान र खर्चको सीमा निर्धारण भएको

मितिले सात दिनभित्रमा बजेट सीमा र मार्गदर्शन प्रदान गर्न बाधा पर्ने छैन"

- (३) उपदफा (२) मा रहेका "उपदफा (१) बमोजिमको बजेट तर्जुमा ढाँचाको निर्माण गर्दा" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "उपदफा (१) बमोजिम आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले बजेट सीमा र बजेट तर्जुमा सम्बन्धी मार्गदर्शन पठाउँदा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
५. **मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ९ को,-
- (१) उपदफा (१) मा रहेका "निर्धारित ढाँचामा" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (पीएलएमबिआईएस) मा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
- (२) उपदफा (१) पछि देहाएको उपदफा (१क) थपिएको छ:-
- "(१क) उपदफा (१) बमोजिम मार्गदर्शनमा तोकिएको म्यादभित्र नपठाएमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट भएको बजेट तथा कार्यक्रमलाई समेटी अन्तिम रूप दिन सक्नेछ।"
६. **मूल ऐनको दफा १० मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा १० को उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ:-
- "(३) यस दफा बमोजिम आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले बजेट तर्जुमा गर्दा स्रोतको उपलब्धता, खर्चको आवश्यकता र खर्च गर्न सक्ने क्षमता समेतको आधारमा मन्त्रालय तथा अन्य निकायबाट प्रस्ताव भएको बजेट रकम, कार्यक्रम वा क्रियाकलाप थपघट वा परिमार्जन गरी बजेटलाई अन्तिम रूप दिन सक्नेछ। प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रममा सारभूत रूपमा थपघट वा परिमार्जन भएमा सोको जानकारी सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ।"
७. **मूल ऐनको दफा १२ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा १२ को,-
- (१) उपदफा (२) मा रहेका "कुनैपनि कार्यालयले बहुवर्षीय दायित्व सिर्जना हुने गरी" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कुनै पनि कार्यालय वा बजेट प्रणाली बाहिर (एक्स्ट्रा बजेटरी) का सार्वजनिक निकायले

प्रदेश सरकारलाई आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने गरी” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

- (२) उपदफा (२) पछि देहायका उपदफा (२क) र (२ख) थपिएका छन्:-

“(२क) मन्त्रालय तथा अन्य निकायले क्रमागत तथा बहुवर्षीय आयोजनाको सङ्ख्या र सिर्जित दायित्व समेत विश्लेषण गरी दफा २६ को उपदफा (४) बमोजिम आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले निर्धारण गरेको मापदण्डको अधीनमा रही आगामी वर्षको बजेट सीमाभित्र सिर्जित दायित्व व्यवस्थापन गर्न सकिने पुष्ट्याई सहित प्रदेश योजना आयोग र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा बहुवर्षीय आयोजनाको स्रोत सहमति प्रस्ताव गर्न सक्नेछ।

(२ ख) उपदफा (२क) बमोजिम प्रस्ताव प्राप्त भएमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले स्रोत परिचालन तथा सञ्चित कोषको अवस्था र स्रोतको उपलब्धताको आधारमा स्रोत सहमति दिन सक्नेछ।”

- (३) उपदफा (४) मा रहेको “व्यहोर्नु पर्ने सम्भावित आर्थिक दायित्व र प्रतिबद्धता व्यवस्थापन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “व्यहोर्नु पर्ने सम्भावित आर्थिक दायित्व, प्रतिबद्धता व्यवस्थापन र स्रोत सहमति” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

८. मूल ऐनको दफा १९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १९ को उपदफा

- (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ:-

“(१ क) उपदफा (१) बमोजिम आयोजनाको वर्गीकरण गर्दा आयोजनाको कुल लागत, वार्षिक विनियोजन रकमको न्यूनतम सीमा र प्राविधिक पक्षलाई समेत आधारको रूपमा लिनु पर्नेछ। प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि आयोजनाको कुल लागत र विनियोजनको न्यूनतम सीमा बजेट तर्जुमा कार्यतालिका सुरु हुनु अगावै निर्धारण गर्नु पर्नेछ।

९. मूल ऐनको दफा २२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २२ को,-

(१) दफा शीर्षकमा रहेका “रकमान्तर तथा स्रोतान्तर” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “रकमान्तर, स्रोतान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क), (४ख), (४ग), (४घ) र (४ङ) थपिएका छन्:-

"(४ क) स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अन्तर्गतको कुनै कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न नसकिने वा त्यस्तो कार्यक्रममा विनियोजित रकम स्वीकृत कार्यक्रमभित्रको अन्य कुनै क्रियाकलापमा खर्च गर्नु पर्ने भई मन्त्रालयबाट निर्णय भई आएमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले कार्यक्रम संशोधन गर्न सक्नेछ। त्यस्तो संशोधन सामान्यतया पन्ध्र दिनभित्र गरिसक्नु पर्नेछ।

(४ ख) आर्थिक वर्षको बीचमा वैदेशिक अनुदान तथा ऋण सम्झौता भई तत्काल सञ्चालनमा रहेको आयोजनामा थप रकम समावेश गर्नु पर्ने भएमा विनियोजन ऐनमा समावेश भएको वैदेशिक सहायतातर्फको कुल रकममा नबढ्ने गरी मन्त्रालय तथा अन्य निकायबाट अनुरोध भई आएमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले त्यस्तो आयोजनाको लागि अनुरोध भई आएको पन्ध्र दिनभित्र रकमान्तर वा स्रोतान्तर गर्न सक्नेछ।

(४ ग) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विपद् व्यवस्थापनमा खर्च गर्नु पर्ने भई तत्काल स्रोत व्यवस्था गर्नु पर्ने भएमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले कुल वार्षिक बजेटको सीमाभित्र रही मन्त्रालय वा अन्य निकायको स्वीकृत कार्यक्रममा थप कार्यक्रम वा क्रियाकलाप समावेश गरी रकमान्तर, स्रोतान्तर वा थप निकासा गर्न सक्नेछ।

(४ घ) प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा समावेश भएको आयोजना/ कार्यक्रमको नाम वा ठेगानामा भएको सामान्य त्रुटि संशोधन गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित स्थानीय तह वा वडा कार्यालय वा सम्बन्धित क्षेत्रको प्रदेश सभा सदस्यको सिफारिशमा

आयोजना/कार्यक्रममा विनियोजित बजेटको लक्ष्य र उद्देश्यमा फरक नपर्ने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न लेखा उत्तरदायी अधिकृतले निर्णय गरी पठाएमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले कार्यक्रम संशोधन गरिदिन सक्नेछ।

(४ ड) यस दफा बमोजिम गरिएका रकमान्तर, स्रोतान्तर तथा कार्यक्रम संशोधनको विवरण आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले सामान्यतया वर्षको दुई पटक प्रदेश सभाको सम्बन्धित समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ।"

- (३) उपदफा (५) मा रहेका "रकमान्तर तथा स्रोतान्तर सम्बन्धी" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "रकमान्तर, स्रोतान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन सम्बन्धी" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

१०. मूल ऐनको दफा २३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २३ को,-

- (१) उपदफा (२) मा रहेका "पहिलो चौमासिकसम्म" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "असोज मसान्तसम्म" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
(२) उपदफा (३) मा रहेका "दोस्रो चौमासिकसम्म" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "फागुन मसान्तसम्म" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
(३) उपदफा (४) मा रहेका "आर्थिक वर्षको दोस्रो चौमासिकसम्म" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "फागुन मसान्तसम्म" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

११. मूल ऐनको दफा २४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २४ को सट्टा देहायको दफा २४ राखिएको छ:-

"२४. **वित्तीय हस्तान्तरण:** (१) प्रचलित कानून बमोजिम विभाज्य कोषबाट राजस्व बाँडफाँट प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट र प्रदेश सञ्चित कोषबाट स्थानीय तहलाई गरिने अनुदान रकमको हस्तान्तरण आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सशर्त, समपूरक वा विशेष अनुदान बापत स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण भएको रकम आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई बाँकी भएमा सम्बन्धित स्थानीय तहले त्यस्तो

रकम सोही आर्थिक वर्षभित्र प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नु पर्नेछ।”

१२. मूल ऐनको दफा २७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २७ को, उपदफा (५) पछि देहायको उपदफा (६) र (७) थपिएको छ:-

“(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यालय, स्थानीय तह र बजेट प्रणाली बाहिर (एक्स्ट्रा बजेटरी) को सार्वजनिक निकायले महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले निर्धारण गरे बमोजिम लेखा राख्नु पर्नेछ।

(७) कार्यालय र बजेट प्रणाली बाहिर (एक्स्ट्रा बजेटरी) को सार्वजनिक निकायको खाता महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले निर्धारण गरे बमोजिम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।”

१३. मूल ऐनको दफा ३१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३१ को उपदफा (२) मा रहेका “मातहत कार्यालय” भन्ने शब्दहरू पछि “र बजेट प्रणाली बाहिर(एक्स्ट्रा बजेटरी) को सार्वजनिक निकाय” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

१४. मूल ऐनको दफा ३९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३९ को उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) र (३ख) थपिएका छन्:-

“(३क) महालेखा परीक्षकको कार्यालयले कार्यालयगत, मन्त्रालयगत र अन्य निकायगत बेरुजुको छुट्टाछुट्टै लगत राखी सोको जानकारी सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ।

(३ख) कार्यालयले आफ्नो कार्यालयको बेरुजु लगत र महालेखा परीक्षकको कार्यालयको बेरुजुको लगत वार्षिक रुपमा रुजु गरी राख्नु पर्नेछ।”

१५. मूल ऐनको दफा ४१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४१ को,-

(१) दफा शीर्षकमा रहेका “बेरुजु फस्यौट तथा फरफारख” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “बेरुजु फस्यौट, सम्परीक्षण तथा फरफारख” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ:-

"(१) लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको बेरुजु वा दफा ४२ को उपदफा (१) बमोजिम छलफल हुने बेरुजु असूल, नियमित वा प्रमाण पेस गरी फर्स्यौट तथा फरफारख गर्ने दायित्व सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतको हुनेछ।"

(३) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४ क) र (४ ख) थपिएको छ:-

"(४क) दफा ४२ को उपदफा (१) बमोजिम वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश भएका बेरुजुमध्ये असूल गर्नु पर्ने भनी औल्याइएको बेरुजु रकम असूल भई प्रमाण पेस भएको, आवश्यक कागज प्रमाण पेस गर्नु पर्नेमा सो पेस भई आएको वा पेस्की रकम फर्स्यौट भई प्रमाण पेस हुन आएको वा लेखा उत्तरदायी अधिकृतबाट नियमित भएको बेरुजु रकम सम्परीक्षणको लागि अधिकारप्राप्त अधिकारीबाट फर्स्यौट भई आएमा महालेखा परीक्षकको कार्यालयले सम्परीक्षण गरी लगत कट्टा गर्नेछ। त्यसरी लगत कट्टा भएको जानकारी सात दिनभित्र प्रदेश सभाको सार्वजनिक लेखा समिति र सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ।

(४ख) लेखा उत्तरदायी अधिकृतले महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजु फर्स्यौटमा भएको प्रगति विवरण प्रत्येक महिना प्रदेश सभाको सार्वजनिक लेखा समिति, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।"

१६. मूल ऐनको दफा ६६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६६ को,- उपदफा (२), (३) र (४) को सट्टा देहायको उपदफा (२), (३) र (४) राखिएका छन्:-

"(२) यस ऐन तथा उपदफा (१) बमोजिम बनेको नियमको अधीनमा रही आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड, दिग्दर्शन वा मार्गदर्शन तर्जुमा गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम बनाएको कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड वा दिग्दर्शन प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत भएपछि लागु हुनेछ।

(४) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालय वा अन्य निकायले आवश्यक कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ। त्यस्तो कार्यविधि स्वीकृत भएको सात दिनभित्र मन्त्रालयको वेबसाइटमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

तर त्यस्तो कार्यविधि बनाउँदा थप आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने विषयमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको पूर्वसहमति लिनु पर्नेछ।”

प्रमाणीकरण मिति:- २०८३/०७/१२

आज्ञाले,
कृष्ण प्रसाद सापकोटा
प्रदेश सचिव